

Mustra

A fennállása félszázados évfordulóját ünneplő Nemzetközi Olvasástársaság (IRA) idén augusztusban Budapesten, az ELTE látymányosi épületében tartja 21. Olvasási Világkongresszusát. A tanácskozás címe: „Building Literacy Bridges”, magyar változata szerint „Betűhidak – a műveltség összeköt”. A cikk szerzője és Kádárné Fülöp Judit révén nagyjából húsz esztendeje él, működik a kapcsolat a hazai szakemberek (1991-től már a Magyar Olvasástársaság, a HUNRA) és az IRA között. Nagy Attila írása (Út a világkongresszusig), a rendezvény ürügyén áttekinti az utóbbi húsz esztendő mozgalmas szakmai (és izgalmas politikai) történéseit. Meggyőződésem, hogy a magyar kulturális élet egyik legfontosabb ideai megmozdulása lesz a Lánchíd-emblémás Világkongresszus.

A Könyv és Nevelés, mint erről az előszó szám mustrájában is írtam, odaadó és szorgos résztvevője kíván lenni az előkészületeknek, a Kongresszusnak és a tanácskozás utóéletének egyaránt. De vajon valóban rangján kezelik-e majd ezt az eseményt a „Nagyon Nagy Testvérek”, a honi tömegmédiák? Ebben a kérdésben én jóval szkeptikusabb vagyok, mint Nagy Attila, aki így fogalmazza meg ebbéli reménységét: „... egy minden bizonnyal legalább 5–600 jelentős szakembert megmozgató világtalálkozó a hazai médián keresztül is képes lesz a közvetlen, közvetett kollégákon túl a szélesebb közvélemény figyelmét legalább néhány napra az olvasás, az írás, a könyvkiadás, a könyvtárak, a beszéd, a gondolkodás egyre fontosabbá váló, egymásba fonódó kérdésköreire irányítani.”

Őszintén kívánom, hogy az én szépségem látványosan (és – gondolván a nyomtatott médiumokra is – olvasmányosan) törjön meg Nagy Attila bizakodásán.

Megvallom őszintén, élénk fantáziámból eddig nem tellett arra, hogy a Könyv és Nevelés hasznosságáról a bor csinálás rejtelseire asszociáljak. Nem hiába borász családot tudhat maga mögött, Bondor Erika, a Könyvtárostanárok Egyesülete elnöke egy ilyen párhuzam egyik komponenseként szól lapunkról, a KÉN-ről. A szerző cikke (Zárszó egy párbeszéd kezdetén) azt a sorozatot vállalta összegezve lezárni, amelyet Egy könyvtárostánár hétköznapijai címmel indítottunk a Könyv és Nevelésben. Mint a kén a bornak segít, úgy segítette elő a KÉN cikksorozatával a könyvtáros-tanári szakma „minőségmegőrzését”, véli szerepünkről Bondor Erika, aki így zárja írását: „Visszatérve a nyitó gondolatomhoz: jó és hasznos volt ez a cikksorozat. És a homonima talán nem is homonima, mert ebben az esetben a KÉN egyet jelent a kénnel. A szakmánkban tapasztalható forrongást először felbuzdítja, majd a közös konszenzust keresve lecsillapítja – mint az újbort a kén. A forrongó mustból így a végső folyamatokban kiérlelt nemes bor válik, nem marad az egész zagy – és remélhetőleg csak a hordó alján marad majd egy egészen kevés seprő...” Mit – mondjak? Megtisztelt lapunkat, s talán szerepünket még túl is becslüli az elnök asszony. Csak ne lenne az igazi kén olyan bűdös...

Talán szokatlan, de úgy gondolom, mégis nagyon helyénvaló, hogy egy, a Nagy Attila írásából vett idézettel vezetem be Bognárné Lovász Katalin – Wéber Kati: „Iskola és könyvtár. Nemzetközi konferencia Lettorszában 2005. szeptember 22–23.” című, hangulatos szakmai úti jelentését. Nagy Attila a hazai IRA rendezvény ürügyén mondja: „Hisszük és valljuk, hogy a hazai pedagógus, könyvtáros, kutató, szerkesztő, nyelvész, pszichológus, szociológus kollégáknak nagy szükségük van az európai és világméretű személyes párbeszédre, a módszerek, a szempontok, az eszközök széleskörű ismeretére, az önvizsgálat, az önismeret mással nem pótolható alkalmaira.” Nos, ebben az esetben két könyvtárostanár élt a lehetőséggel, hogy „európai méretű személyes párbeszédet” folytathasson Rigában. Nyolc ország szakemberei vettek részt, a Goethe Intézet szervezésében, azon a regionális konferencián, amely a PISA vizsgálat tapasztalatait és tanulságait volt hivatva elemezni. A cikkből kiderül, hogy ha a gondok közösek, vagy nagyon hasonlatosak is, kezelésükre mégis többféle megoldási kísérlet választható, s hogy valóban érdemes időnként összehasonlítani nem csak a problémáinkat, hanem a kezelésükre kitalált stratégiákat is.

A Könyv és Nevelés önként vállalt, szakmai profiljába illeszkedő, rendkívül fontosnak hitt feladatoként foglalkozik Magyarország, a magyar nemzet külföldi megítélésével, egészen pontosan e megítélésnek jelenlétével a különféle nemzetek tankönyveiben. Ebben a számunkban is több írás foglalkozik ezzel a kérdéssel. Közülük most a gyakorló történész-tanár, Szontagh Pál cikkére hívom föl az olvasók figyelmét. (Vázlatos benyomások néhány szomszédos ország magyar nyelvű történelemtankönyveiről). Részletekbe bocsátkozó ismertetés helyett álljanak itt az írás Összegzésének utolsó mondatai. „Naiv, de komolyan gondolt óhajként engedtessek meg csak egyet megjegyezmem: milyen jó volna, ha a kelet-közép-európai népek történelemtankönyvei egyszer majd nemcsak nemzeti függelékekkel kiegészítve lehetnének elfogadhatóak a szomszéd népek számára, ha a történelmi tényeket se meg nem kerülnénk, se meg nem hamisítanánk, ha közös históriánk közös szakkiadványokban íródhatna meg, egymás nézőpontjának tiszteletben tartásával, de a tényekhez ragaszkodva. Az utánunk következő generációk ilyen tankönyvekből tudnának igazán tanulni – és nem csak történelmet...”

A szerző egyik tömör megállapítását (Ezt a tankönyvet nem lehet bemagolni – érteni kell.) parafrázálva hadd jelentsem ki: ezt a cikket, és az e tárgyban írt másikat, s a bennük megfogalmazott gondolati tartalmat is – érteni kell! Sapienti sat...

